

Praca w kopalniach odkrywkowych

Objaśnienie

Przepisów o odkrywkowych zakładach górniczych z 1999

Wstęp

Praca w odkrywkowych zakładach górniczych odbywa się w warunkach niebezpiecznych. Zagrożenia istniejące na terenie kamieniołomów i kopalń wynikają między innymi z obecności na terenie zakładu materiałów wybuchowych oraz dużej liczby pojazdów do transportu wydobytych materiałów. Pomimo iż wiele już poczyniono w celu podwyższenia standardów bezpieczeństwa pracy, przemysł ten nadal pozostaje w tyle w porównaniu z innymi sektorami gospodarki.

Prawdopodobieństwo wypadku śmiertelnego w kopalni jest ponad dwukrotnie wyższe niż na budowie i 13-krotnie wyższe niż w przemyśle wytwórczym. Zagrożone są także osoby mieszkające lub pracujące w pobliżu kopalni oraz odwiedzający teren zakładu nabywcy materiałów budowlanych.

Przepisy o odkrywkowych zakładach górniczych (Quarries Regulations) z roku 1999 wprowadzono w życie celem zminimalizowania zagrożeń i podwyższenia standardów bezpieczeństwa pracy. Same przepisy oczywiście nie zapobiegą wypadkom ani uszczerbkom na zdrowiu, ale stanowią dobry punkt wyjścia do eliminowania zagrożeń w pracy.

W niniejszej broszurze przedstawiamy omówienie najważniejszych postanowień tych przepisów oraz szereg praktycznych wskazówek dotyczących bezpieczeństwa pracy w kopalniach odkrywkowych. Bardziej szczegółowe informacje znaleźć można w Kodeksie Dobrej Praktyki (Approved Code of Practice, ACOP) oraz wyjaśnieniach do Przepisów (zob. „Lektura dodatkowa”).

Przepisy o odkrywkowych zakładach górniczych mają zastosowanie w przypadku wszystkich czynnych kopalń i obejmują:

- wydobywanie surowców mineralnych;
- rozdrabnianie, przesiewanie, przemywanie, suszenie, workowanie oraz wszelkie inne tego typu operacje;
- transport na terenie kopalni i do dróg publicznych (ale nie po drogach publicznych);
- wszelkiego rodzaju zwałowiska.

Przedsiębiorcy

Przedsiębiorcą jest na ogół spółka kierująca działalnością kopalni. Większość obowiązków określonych przepisami dotyczy przedsiębiorców.

Przedsiębiorca odpowiedzialny jest za właściwe zaprojektowanie kopalni, co może przyczynić się do wyeliminowania lub znacznego zmniejszenia zagrożeń. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest właściwe zaprojektowanie kopalni, wyposażenie jej w odpowiedni sprzęt oraz zatrudnienie wykwalifikowanego i kompetentnego personelu w celu zagwarantowania odpowiedniego poziomu BHP w kopalni.

Obowiązki przedsiębiorcy dotyczą trzech podstawowych obszarów działalności.

Planowanie i przygotowywanie

Przedsiębiorca ma obowiązek:

- uwzględnić warunki geologiczne występujące w terenie;
- dokonać wyboru odpowiednich urządzeń i sprzętu;
- sporządzić plan kopalni i rozplanować drogi transportowe oraz miejsca przeznaczone na zwałowiska;
- wziąć pod uwagę istniejące drogi, ciekły wodne, przewody wysokiego napięcia, itd.
- wyznaczyć kompetentnego kierownika oraz podległy mu zespół kierowniczy i określić ich obowiązki;
- dokonać oceny zagrożeń i opracować odpowiedni plan, który powinien być na bieżąco weryfikowany. W planie należy uwzględnić zagrożenia dla zdrowia, jakie mogą wynikać z pracy ze stosowanymi w zakładzie materiałami i urządzeniami.
- określić systemy pozwoleń na pracę w przypadku prac szczególnie niebezpiecznych;
- sporządzić dokument bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz określić zasady bhp, z którymi należy zapoznać wszystkich pracowników;
- powiadomić Health and Safety Executive (HSE) o istnieniu kopalni i o wszelkich niebezpiecznych wyrobiskach lub zwałach.

Bieżąca działalność

Przedsiębiorca ma obowiązek:

- zapewnić odpowiednią liczbę pracowników i wykonawców;
- zatrudnić kompetentnych i wykwalifikowanych pracowników i wykonawców, posiadających odpowiednie przeszkolenie w wykonywanej pracy;
- zachęcać pracowników do aktywnego angażowania się w sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy;
- zapewnić prawidłową koordynację prac i współpracę z wykonawcami oraz pomiędzy poszczególnymi wykonawcami;
- zgłaszać wypadki, zdarzenia niebezpieczne oraz przypadki zachorowań do HSE tak jak wymagają tego *Przepisy o zgłaszaniu urazów, chorób i zdarzeń niebezpiecznych* (Reporting of Injuries, Diseases and Dangerous Occurrences Regulations, RIDDOR) z roku 1995 (zob. „Lektura dodatkowa”).

Kontrola i monitorowanie

Przedsiębiorca ma obowiązek monitorować i kontrolować:

- fizyczne zabezpieczenia, jak osłony, blokady i urządzenia ułatwiające widoczność
- procedury bezpieczeństwa

Kontrolę i monitorowanie należy przeprowadzać:

- okresowo – zanim dojdzie do wypadku
- po każdym wypadku lub zdarzeniu potencjalnie wypadkowym w celu stwierdzenia przyczyn wypadku
- jeżeli wprowadzone zostaną istotne zmiany w metodach pracy

Przedsiębiorca powinien:

- zapewnić właściwe i skuteczne zabezpieczenia i procedury bezpieczeństwa
- przedstawić wszystkim uczestnikom wypadku lub zdarzenia potencjalnie wypadkowego wyniki dochodzenia
- wprowadzić wszystkie konieczne zmiany i usprawnienia.

Wykonawcy

Niejednokrotnie w kopalniach roboty prowadzą pracownicy i wykonawcy z kilku różnych przedsiębiorstw. Wykonawcy i przedsiębiorcy mają wspólny obowiązek troski o bezpieczeństwo pracy.

Większość obowiązków określonych przepisami spoczywa na przedsiębiorcy, ale pozostali pracodawcy i wykonawcy również odpowiadają za bezpieczeństwo i ochronę zdrowia. Do ich obowiązków należy:

- informowanie przedsiębiorcy o zagrożeniach związanych z wykonywaną pracą oraz o działaniach podejmowanych celem ich wyeliminowania;
- przestrzeganie polityki bhp oraz zasad obowiązujących w miejscu pracy;
- zgłaszanie wypadków, zdarzeń niebezpiecznych oraz przypadków zachorowań przedsiębiorcy, który na mocy przepisów RIDDOR ma obowiązek powiadamiać o nich HSE.

Konsultacje z pracownikami

Za bezpieczeństwo pracy odpowiedzialni są przede wszystkim przedsiębiorcy i wykonawcy, aczkolwiek wszyscy pracownicy mają obowiązek identyfikowania zagrożeń i przedkładania wniosków w zakresie poprawy warunków pracy. Wszystkie osoby zatrudnione na terenie kopalni muszą przestrzegać obowiązujących tam przepisów i wykonywać swoją pracę w bezpieczny sposób.

Pracownicy lub reprezentujący ich związek zawodowy może powołać komisję bezpieczeństwa i higieny pracy. Komisja ma prawo:

- dokonywać inspekcji i pobierać próbki po zaistniałym wypadku lub zdarzeniu niebezpiecznym;
- dokonywać, wspólnie z wyznaczonymi przez siebie konsultantami, kontroli wszystkich części kopalni w odstępach comiesięcznych;
- dokonywać weryfikacji polityki bhp;
- weryfikować dokonaną ocenę ryzyka zawodowego stanowiącą część dokumentu bezpieczeństwa i formułować wnioski dotyczące poprawy warunków pracy;
- sporządzać raport na piśmie dotyczący stwierdzonych problemów i zaniedbań.

Powyższe uprawnienia stanowią uzupełnienie praw przysługujących pracownikom na mocy *Przepisów o przedstawicielach służb bhp i komisjach bezpieczeństwa i higieny pracy* (Safety Representatives and Safety Committees Regulations) z 1977 r. oraz *Przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy (konsultacja z pracownikami)* z 1996 r. (Health and Safety [Consultation with Employees] Regulations) (zob. „Lektura dodatkowa”).

Dokument bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

Niezależnie od wielkości zakładu wszyscy przedsiębiorcy mają obowiązek sporządzenia dokumentu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia określającego zidentyfikowane zagrożenia na terenie kopalni oraz środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko zawodowe. Dokument ułatwia pracownikom zrozumienie swoich obowiązków w zakresie bezpieczeństwa pracy. Wszyscy pracownicy zatrudnieni na terenie kopalni mogą mieć swój udział w identyfikowaniu zagrożeń i sporządzaniu dokumentu.

Dokument bezpieczeństwa powinien w jasny i zrozumiały sposób przedstawiać najważniejsze informacje na temat bezpieczeństwa pracy w kopalni. Dokument powinien uwzględniać:

- identyfikację zagrożeń
- środki profilaktyczne podejmowane w celu kontrolowania tych zagrożeń
- sposób kierowania pracą kopalni
- sposób koordynowania pracy wszystkich osób zatrudnionych na terenie zakładu górniczego, w tym wykonawców

Dokument powinien być na bieżąco uaktualniany i weryfikowany. Dostęp do dokumentu muszą posiadać wszyscy pracodawcy i pracownicy przebywający na terenie zakładu

Szkolenia i kompetencje

W odkrywkowych zakładach górniczych należy zatrudniać wyłącznie osoby kompetentne i posiadające odpowiednie kwalifikacje. Pracownicy muszą być odpowiednio przeszkoleni oraz posiadać wiedzę i doświadczenie umożliwiające im bezpieczne wykonywanie swoich obowiązków. Od niektórych pracowników wymagane może być posiadanie formalnych kwalifikacji, jak w przypadku kierowników nadzorujących prace z użyciem materiałów wybuchowych, geotechników czy strzałowych.

Wszystkim nowym pracownikom należy zapewniać wprowadzenie obejmujące prezentację całego terenu wraz z wyjaśnieniem zagrożeń występujących w poszczególnych miejscach pracy oraz środków profilaktycznych a także zapoznanie ze sprzętem i środkami pierwszej pomocy oraz zasadami postępowania w sytuacjach awaryjnych. Szkolenie należy także zapewnić pracownikom wykonującym nowe obowiązki lub używających nowego sprzętu lub systemów pracy.

Dobre standardy bezpieczeństwa i higieny pracy można osiągnąć jedynie wówczas, gdy przedsiębiorcy, wykonawcy, pracownicy oraz inne osoby zatrudnione na terenie kopalni w charakterze konsultantów i doradców będą posiadać odpowiednie kompetencje umożliwiające im właściwe wykonywanie swoich obowiązków i gdy będą efektywnie pracować jako jeden zespół.

Kontrola zagrożeń

Wyrobiska i zwałowiska

Przepisy o odkrywkowych zakładach górniczych dotyczą wszystkich wyrobisk i zwałowisk, w tym zbiorników na wodę kopalnianą, niezależnie od wielkości i rodzaju składowanego materiału, jego pochodzenia czy celu, do jakiego zostanie on wykorzystany. Przepisami objęte są zwały wykorzystywane do wypełniania wyrobisk lub wyrównywania terenu po zakończonej eksploatacji, stopy materiałów przeznaczone do przetwarzania lub sprzedaży, a także wały ziemne oraz składowiska odpadów komunalnych.

Lista kontrolna

- Czy przed przystąpieniem do robót przeprowadzono szczegółowe badanie geologiczne terenu?
- Czy wyrobisko lub zwałowisko zostało odpowiednio zaprojektowane?
- Czy stosowane metody pracy odpowiadają projektowi?
- Czy zakład oraz sprzęt utrzymywane są we właściwym stanie technicznym?
- Czy pęknięcia, zawały lub inne stwierdzone zmiany mogą wskazywać na niewłaściwe zaprojektowanie kopalni?
- Czy daje się zaobserwować znaczne nawisy w wyrobiskach lub niedopuszczalny kąt nachylenia zwałowiska?
- Czy na przodku obecny jest sypki materiał, który mógłby spowodować wypadek i stać się przyczyną obrażeń?
- Czy wokół miejsc, w których wydobywany jest materiał z wyrobisk napełnionych wodą, ustawiono bariery i czy istnieje niebezpieczeństwo zawalenia się krawędzi wyrobiska?
- Czy prowadzona jest ewidencja materiałów składowanych na zwałowisku?
- Czy przeprowadzono ocenę?
- Czy konieczna jest ocena geotechniczna? Jeżeli tak, czy powiadomiono HSE i czy ocenę powtarza się co najmniej co dwa lata lub w przypadku wystąpienia istotnych zmian?
- Czy obowiązujące na terenie zakładu przepisy dotyczące wyrobisk i zwałowisk uwzględniają niniejsze punkty i czy sprawdzają się one w praktyce?

Co roku w wypadkach spowodowanych przez pojazdy ginie średnio trzech pracowników kopalń, a 12 doznaje poważnych obrażeń. Stanowi to ponad 60% wypadków śmiertelnych w odkrywkowych zakładach górniczych.

Lista kontrolna

- Czy pojazdy nadają się do rodzaju wykonywanych robót i warunków pracy?
- Czy drogi przeznaczone dla ruchu kołowego są dostosowane do rodzaju i wielkości pojazdów technologicznych (np. układ, wytrzymałość, nawierzchnia, szerokość, nachylenie, oznakowanie)?
- Czy zapewniono właściwe zabezpieczenie brzegów zsyków lub zbiorników?
- Czy wszyscy kierowcy zostali poddani ocenie i upoważnieni do pracy?
- Czy kluczyki są zawsze wyjmowane ze stacyjki a pojazdy zabezpieczane?
- Czy ograniczenia odnośnie miejsc, w jakich można pojazdów używać, np. ze względu na wysokość, nachylenie lub napowietrzne linie wysokiego napięcia, są wyraźnie oznakowane?
- Czy cofanie jest ograniczone do minimum, a w sytuacjach, gdy nie da się go uniknąć, czy jest prawidłowo kontrolowane?
- Czy ograniczenia prędkości/systemy jednokierunkowe są wyraźnie oznakowane i czy są przestrzegane?
- Czy piesi są odizolowani od dróg transportowych pojazdów, zwłaszcza w miejscach, w których pojazdy się cofają?
- Czy zainstalowane są urządzenia zabezpieczające, jak pasy bezpieczeństwa lub urządzenia zapewniające lepszą widoczność i czy są używane?
- Czy pojazdów używa się w niebezpiecznych warunkach pogodowych jak mgła, deszcz, błoto, lód czy śnieg?
- Czy zwałowanie odbywa się w sposób bezpieczny?
- Czy pojazdy utrzymywane są we właściwym stanie technicznym i czy kierowcy zgłaszają zauważone usterki?
- Czy pojazdy przejeżdżają przez drogi publiczne bez narażania na niebezpieczeństwo pozostałych użytkowników?
- Czy pojazdy firm transportowych podlegają tym samym zasadom?
- Czy obowiązujące na terenie zakładu przepisy dotyczące zasad ruchu pojazdów uwzględniają niniejsze punkty i czy sprawdzają się one w praktyce?

Materiały wybuchowe

Należy wyznaczyć kompetentną osobę odpowiedzialną za bezpieczne składowanie, transport i użycie materiałów wybuchowych.

Lista kontrolna

- Czy strzałowi i pracownicy odpowiedzialni za składowanie środków wybuchowych oraz inne osoby mające kontakt z materiałami wybuchowymi zostały odpowiednio przeszkolone i upoważnione do wykonywania tych robót?
- Czy zapewniono bezpieczne składowanie i transport materiałów wybuchowych, w tym amonitów?
- Czy materiały wybuchowe są zabezpieczone przed kradzieżą?
- Czy mieszanie i składowanie materiałów wybuchowych odbywa się w sposób zgodny z posiadanym pozwoleniem?
- Czy wyraźnie określono godziny przeprowadzania robót strzałowych?
- Czy określono specyfikacje w zakresie robót strzałowych dla każdego wybuchu, aby zminimalizować ryzyko rozrzutu odłamków lub niewypałów i zapewnić bezpieczeństwo przodków?
- Czy zidentyfikowano i zabezpieczono strefy zagrożenia?
- Czy widoczność jest na tyle dobra, by można było w bezpieczny sposób przeprowadzać wszystkie roboty strzałowe oraz operacje po zakończeniu wybuchów?
- Czy zapewniono odpowiedni schron dla strzałowego?
- W jaki sposób dokonuje się kontroli stanu przodka i w jaki sposób sprawdza się go pod względem występowania niewypałów?
- Czy niewypały likwiduje się w bezpieczny sposób?
- Czy obowiązujące na terenie zakładu przepisy dotyczące materiałów wybuchowych uwzględniają niniejsze punkty i czy sprawdzają się one w praktyce?

Inspekcje oraz stan techniczny urządzeń kopalni

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy należy przeprowadzać okresowe inspekcje kopalń oraz dbać o ich właściwe utrzymanie. Wytyczne powinny określać przedmiot kontroli, częstotliwość, zakres oraz osobę odpowiedzialną za ich przeprowadzanie (oprócz inspekcji dokonywanych przez przedsiębiorcę również przedstawiciele pracowników mogą przeprowadzać kontrole w imieniu załogi).

Kodeks ACOP zawiera wzór protokołu kontroli. Można go pobrać ze strony internetowej <http://www.open.gov.uk/hse/spd/tipform.doc> i odpowiednio zmodyfikować.

W razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia może zajść konieczność wycofania sprzętu z użycia lub wstrzymania robót na danym obszarze.

Wymagania dotyczące przeprowadzania kontroli oraz stanu technicznego urządzeń określają różne przepisy, na przykład *Przepisy w sprawie zaopatrzenia w sprzęt i jego użytkowania przez pracowników* (Provision and Use of Work Equipment Regulations) z roku 1998.

Lista kontrolna

Czy przeprowadzane są kontrole i sprawdzany jest stan techniczny

- pojazdów?
- osłon zabezpieczających maszyny?
- urządzeń zabezpieczających, jak urządzenia ułatwiające cofanie, blokady i wyłączniki samoczynne?
- urządzeń elektrycznych?
- urządzeń ciśnieniowych, w tym zbiorników sprężonego powietrza w pojazdach?
- przejść dla pieszych, dróg i zabezpieczeń krawędzi?
- wyrobisk i zwałowisk?
- budynków i innych konstrukcji?
- ogrodzeń wokół terenu zakładu uniemożliwiających wstęp osobom nieupoważnionym?
- przodków nad miejscami pracy lub dróg? (należy je kontrolować codziennie przed rozpoczęciem prac pod względem występowania luźnego górotworu lub odłamków)

Zagrożenia na kopalni – lista kontrolna

Prace niebezpieczne

- Czy zidentyfikowano prace szczególnie niebezpieczne, takie jak praca w przestrzeniach zamkniętych lub w miejscach, w których usunięto osłony?
- Czy funkcjonuje system pozwoleń na pracę i czy wszyscy pracownicy wiedzą, kiedy i jak go należy stosować?

Oświetlenie awaryjne

- Czy zapewniono odpowiednie oświetlenie awaryjne na wypadek kontynuowania robót po zmierzchu? Wystarczające są wieże oświetleniowe z niezależnym zasilaniem, gdzie w wypadku awarii jednej wieży pozostałe nadal zapewniałyby wystarczające oświetlenie umożliwiające bezpieczne opuszczenie terenu.
- Czy ochrona oraz inni pracownicy, jeżeli zajdzie taka konieczność, mogą się bezpiecznie poruszać po terenie po zapadnięciu zmroku? Czy zostali wyposażeni w latarki?

Akcje ratunkowe

- Czy potencjalne sytuacje awaryjne zostały zidentyfikowane?
- Czy wszyscy pracownicy wiedzą, jak postępować w razie wypadku i czy zostali odpowiednio przeszkoleni?
- Czy odpowiedni sprzęt ratunkowy jest łatwo dostępny i czy jest w dobrym stanie technicznym?
- Czy omówiono ze służbami ratowniczymi przebieg ewentualnej akcji ratunkowej?

Strefy niebezpieczne

Miejsca szczególnie niebezpieczne powinny być wyraźnie oznakowane. Należy uniemożliwić wstęp na te obszary osobom nieupoważnionym poprzez ustawienie barier i znaków ostrzegawczych. Do strefy niebezpiecznej należy wchodzić wyłącznie, gdy jest to absolutnie konieczne i gdy istnieją odpowiednie zabezpieczenia. Należy wyraźnie oznakować granice stref niebezpiecznych przy pomocy barier i uniemożliwić przypadkowe wejście na teren takiej strefy.

Do stref niebezpiecznych zalicza się:

- obszary wyrobisk, które mogą ulec zawaleniu na przebywające tam osoby np. duże nawisy;
- krawędzie wyrobisk, które mogą zawalić się pod ciężarem osób lub sprzętu np. wyrobiska wypełnione wodą;
- miejsca, z których można spaść z wysokości ponad 2 m lub tam, gdzie spadek z mniejszej wysokości mógłby być szczególnie niebezpieczny;
- miejsca, w których materiały mogą zachowywać się jak ruchome piaski i zasypać przebywających tam ludzi;
- zbiorniki wypełnione wodą kopalnianą.

Ogrodzenia uniemożliwiające wstęp osobom nieupoważnionym

Wokół zakładu należy ustawić odpowiednie ogrodzenia uniemożliwiające wejście na teren kopalni osobom nieupoważnionym. Ogrodzenia zawsze należy ustawiać wokół kopalni, jeżeli w pobliżu znajdują się szkoły, uczelnie, sklepy lub duża liczba domów mieszkalnych.

Rodzaj ogrodzeń zależy od rodzaju ryzyka. Na terenach wiejskich, gdzie szanse na to, że na teren będą dostawać się osoby nieupoważnione są mniejsze, wystarczą żywopłoty, rowy i nasypy. Z kolei tam, gdzie przypadki przedostawania się na teren zakładu osób nieupoważnionych – szczególnie dzieci – są częste, konieczne może być zastosowanie skomplikowanych barier metalowych.

Lektura dodatkowa

Health and safety at quarries HSE Books 1999 L188 ISBN 0 7176 2458 7

Management of health and safety at work. Management of Health and Safety at Work Regulations 1992. Approved Code of Practice L21
HSE Books 1992 ISBN 0 7176 0412 8

Safe use of work equipment. Provision and Use of Work Equipment Regulations 1998. Approved Code of Practice and guidance L22
HSE Books 1999 ISBN 0 7176 1626 6

General COSHH ACOP, Carcinogens ACOP and Biological Agents ACOP. Control of Substances Hazardous to Health Regulations 1999. Approved Codes of Practice HSE Books 1999 L5 ISBN 0 7176 1670 3

Workplace health, safety and welfare. Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992. Approved Code of Practice L24 HSE Books 1992 ISBN 0 7176 0413 6

Manual handling. Manual Handling Operations Regulations 1992. Guidance on Regulations L23 HSE Books 1998 ISBN 0 7176 2415 3

Personal protective equipment at work. Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992. Guidance on Regulations L25 HSE Books 1992 ISBN 0 7176 0415 2

Guidance on the Noise at Work Regulations 1989 L108 HSE Books 1998 ISBN 0 7176 1511 1

Safe work in confined spaces. Confined Spaces Regulations 1997. Approved Code of Practice, Regulations and guidance L101 HSE Books 1997 ISBN 0 7176 1405 0

Safe use of lifting equipment. Lifting Operations and Lifting Equipment Regulations 1998. Approved Code of Practice and guidance L113 HSE Books 1999 ISBN 0 7176 1628 2

A guide to the Reporting of Injuries, Diseases and Dangerous Occurrences Regulations 1995 L73 HSE Books 1996 ISBN 0 7176 1012 8

Safety representatives and safety committees (Third edition) HSE Books 1996 ISBN 0 7176 1220 1

A guide to the Health and Safety (Consultation with Employees) Regulations 1996 L95 HSE Books 1996 ISBN 0 7176 1234 1

Podjęto wszelkie starania, aby powyższy wykaz był dokładny, nie możemy jednak zagwarantować, że wszystkie wymienione publikacje będą dostępne w określonym czasie.

Formularz zamówienia

PROSZĘ O PRZESŁANIE MI:

ISBN	Tytuł/opis	Cena	Liczba	Cena ogółem
0 7176 2458 7	Health and safety at quarries L118	£9.95		£
0 7176 1703 3	Do you work in a quarry? INDG303 (10 szt.)	£5.00		£
			Ogółem	

** istnieje możliwość zamówienia pojedynczych egzemplarzy*

ZAMAWIAJĄCY

Mr/Mrs/Miss Inicjał Nazwisko

Stanowisko
Nazwa firmy
Adres

Kod pocztowy Telefon

PŁATNOŚĆ

Załączam czek/przekaz pocztowy na sumę: £ na: HSE Books

lub Proszę obciążyć moją kartę kredytową Mastercard/Visa/American Express* sumą:

Numer karty: Ważna do:

Imię i nazwisko posiadacza karty

Podpis

lub Proszę obciążyć mój rachunek w HSE Books nr:

Nr ref.

**Niepotrzebne skreślić*

Informacje nam udzielone mogą zostać wykorzystane do celów marketingu i informowania o nowych i poprawionych wydaniach naszych publikacji. Prosimy zaznaczyć obok, jeżeli nie życzy sobie Pan/i, aby Pana/i dane były wykorzystywane w ten sposób.

Formularz prosimy odesłać na adres: HSE Books, PO Box 1999, Sudbury, Suffolk CO10 2WA
Tel. 01787 881165 Fax: 01787 313995

Publikacje HSE są również do nabycia w księgarniach.
Strona internetowa HSE: <http://www.open.gov.uk/hse/hsehome.htm>

Dodatkowe informacje

Sprzedaż wysyłkową wydawnictw HSE oraz wysyłkę bezpłatnych publikacji prowadzi HSE Books, PO Box 1999, Sudbury, Suffolk CO10 2WA, tel. 01787 881165, fax 01787 313995

Publikacje HSE są również do nabycia w księgarniach.

Więcej informacji można uzyskać pod numerem infolinii HSE 0871 545500 lub w Information Centre, Broad Lane, Sheffield S3 7HQ

Strona internetowa HSE:

<http://www.hse.gov.uk>

Strona internetowa HSE poświęcona odkrywkowym zakładom górniczym:

<http://www.hse.gov.uk/spd/quarry.htm>

Niniejsza broszura zawiera zalecenia dotyczące dobrej praktyki, które nie są obowiązkowe, ale które mogą być użyteczne przy planowaniu pracy.

Broszura dostępna jest w HSE Books w kompletach po 10 sztuk, ISBN 0 7176 1703 3.

Można również zamawiać bezpłatne pojedyncze egzemplarze.

Niniejszą publikację można kopiować, pod warunkiem, że nie będzie ona wykorzystywana do celów reklamowych, ani komercyjnych. Informacje aktualne w sierpniu 1999. Prosimy podawać HSE jako źródło.

INDG303 2/00 C50

Publikacja i druk: Health and Safety Executive